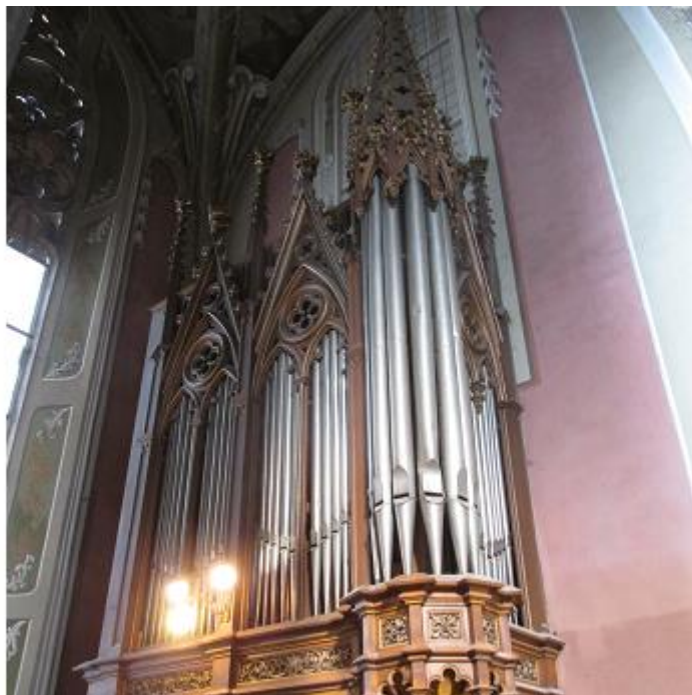


## **KATEDRA LWOWSKA OBRZĄDKU ŁACIŃSKIEGO**

### **BAZYLIKA ARCHIKATEDRALNA WNEBOWZIĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY WE LWOWIE**



#### **SZAFA , PROSPEKT ORGANOWY ORGANÓW GŁÓWNYCH**

STAN ZACHOWANIA

CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

WSTĘPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

WARSZTAT, AUTOR: JAN ŚLIWIŃSKI-/ WARSZTAT/

DATOWANIE: 1899 r.

MIEJSCE POWSTANIA: BAZYLIKA ARCHIKATEDRALNA WNEBOWZIĘCIA  
NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY WE LWOWIE,

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA : EMPORA CHÓRU MUZTCZNEGO BAZYLIKI  
ARCHIKATEDRAL WNEBOWZIĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY WE LWOWIE,

#### WYMIARY:

Szafa na ścianie północnej: 850 x 320 x 175 cm.

Szafa ba ścianie południowej: 850 x 320 x 250 cm.

#### TECHNIKA:

KONSTRUKCJA: Konstrukcja wolnostojąca płycinowa stolarsko ciesielska. Elementy konstrukcji sklejane klejem glutynowym na krawędziach kołkowane i skręcane .

STRUKTURA ARCHITEKTONICZNA : Profile frezowane składane dorzeźbiane ręcznie. Elementy mocowane w gniazdach, sklejane, kołkowane.

DETALE RZEŹBIONE : Płaskorzeźbione przestrzennie, ażurowe.

MALATURY: Malatury olejne warstwowe w formie mazerunku grzebieniowego, lokalnie kazeinowe. Drewno sosnowe lipowe malowane kryjąco, warstwowo laserowane w formie mazerunku imitującego dąb.

DEKORACJA POZŁOTNICZA: Brązy na gruntach / pasty pozłotnicze na preparatach olejnych /pokryte lakierami.

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE): TAK.

Wielokrotne interwencje obejmujące całość prospektu i lokalne, drobne naprawy . Przebudowa lewego skrzydła/ przy ścianie południowej/ poprzez dobudowę sekwencji nad drzwiami do miechowni, od strony okna witrażowego. Wymiana 6 płycin wysokiego cokołu.

#### TEMAT: SZAFA, PROSPEKT ORGANOWY

Rozbudowany instrument muzyczny skryty za dwoma szafami w kompozycji kurtynowej, stojącymi naprzeciwko siebie, wspartymi dłuższymi bokami na ścianach bocznych chóru muzycznego. Wąskie boki – czoła szaf skierowane w stronę kościoła. Stół gry skierowany w stronę kościoła, wsparty na wąskim boku szafy przy ścianie północnej. Szafy dekorowane bogatym architektonicznym wysokim prospektem. Na wysokim cokole płycinowym, pizczalki wmontowane w strukturę architektoniczną pilastrów zakończonych parami wimperg wypełnionych ażurowymi maswerkami zwieńczonych rozbudowanymi długimi pilastrami. Na czołach szaf od strony kościoła po jednej wimperdze. Na przecięciu ścian od strony kościoła na konsolach w narożnikach od strony kościoła kolumny z rozbudowaną głowicą podtrzymujące wypiętrzone w typie gotyckim dwie wieże flankujące dwie szafy. Szafy stoją na podłodze technicznej obudowane podestami podłogi użytkowej. Szaf bez pleców.

Szafa wsparta na ścianie południowej rozbudowana poprzez dostawioną , w drugiej połowie XX wieku, płycinową konstrukcję sięgającą południowej ściany szczytowej kościoła. W części dobudowanej przejście do miechowni.

#### STAN ZACHOWANIA OCENA WSTĘPNA

Konstrukcja stabilna z lekkimi pęknięciami detalu architektonicznego . Część pęknięć z drobnymi wykruszeniami krawędzi i przemieszczeniami. Sterczyzny niekompletne przemieszczone obruszone odchylone od pionu, brakuje część elementów drobnej snycerki z pinakli. Widoczne drobne ubytki w formie wykruszeń elementów struktury architektonicznej. Część płycin wysokiego cokołu wymieniono na elementy współczesne /współczesna cienka sklejka z drewna liściastego /. Z desek sosnowych i sklejki dobudowano sekcje szafy po stronie południowej od strony okna nad wejściem do miechowni jednocześnie usunięto ścianę zachodnią szafy. Wtórne interwencje nie spełniają kryteriów technicznych i estetycznych. Rozbudowę i wymianę oryginalnych elementów wykonano w drugiej połowie XX wieku. Powierzchnia lokalnie nienaturalnie wyblyszczona, mocno zabrudzona, zakurzona z licznymi drobnymi otarciami i ubytkami warstw technologicznych. Widoczne są drobne ubytki, zatarcia, obicia malatur i dekoracji profili, dekoracji snycerskiej. W dolnych partiach lokalnie wytarte warstwy barwne do podłoża drewnianego. Warstwy barwne lokalnie odspojone. Powierzchnia szafy i prospektu nienaturalnie zmatowiała straciła naturalny połysk. Dekoracja pozłotnicza odbarwiona przetarta, przemyta lokalnie pokryta wtórnie brązami w paście bezpośrednio na ubytki gruntów. Politury lakiery i wtórnie założone na dekorację pozłotniczą odbarwione lakiery spękane i rozłożone. Dekoracje pozłotnicze zmatowiały zatracił połysk charakterystyczny takich powierzchni. Drewno zaatakowane przez drewnojady, lokalnie aktywne. Aktualna aktywność poświadczona jest nowymi wysypami przerobionej mączki drzewnej wokół ognisk. Metalowe okucia zamków częściowo odkształcone dwóch brakuje.

Obecny stan zachowania jest wynikiem historii obiektu, eksploatacji i naturalnych procesów starzenia oraz nie prawidłowo przeprowadzonych interwencji o charakterze konserwatorskim. Stan zachowania obiektu wymaga interwencji konserwatorskich.

#### CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

Powstrzymanie procesu destrukcji zabytkowej materii dzieła .

Przywrócenie do pierwotnej formy architektonicznej szafy i prospektu poprzez rekonstrukcje brakujących i wadliwie wykonanych rekonstrukcji.:

1/- 2. Płytciny drzwi szafy o wymiarach 150 x 46 cm.

2/-2. Płytciny drzwi szafy o wymiarach 144 x 64 cm.

3/-2. Kratownice drzwi szafy o wymiarach 144 x 64 cm.

Kratownica prosta ukośna o wymiarze oczka 1,5 x 1,5 cm. Listwy kratownicy frezowane analogicznie do profili na szafie i prospekcie.

4/-Ściana boczna prawa/ zachodnia szafy przy ścianie południowej 250 x 260 cm

Rekonstrukcja drobnych ubytków dekoracji snycerskiej.

Rozebranie wtórnej dobudowane części szafy o wymiarach 200 x 400 x 200 cm.

Przywrócenie parametrów technicznych obiektu.

Przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektu.

Szafa i prospekt powinien zostać wykończony, w taki sposób, żeby nie była konkurencją dla polichromii i okna witrażowego. Wykończenie ebenistyczne analogiczne do małego prospektu w prezbiterium kościoła. Rekonstrukcja dekoracji pozłotniczej wykonana w technice oryginału.

Trwałe zabezpieczenie obiektu przed procesami destrukcji.

#### WSTĘPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Inwentaryzacja elementów szafy i prospektu.
2. Wstępne oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn. Prace należy wykonać na sucho za pomocą tamponów, szczotek ze wspomaganie odkurzacza.
3. Lokalne zabezpieczenie warstw technologicznych w partiach odspojen warstwy malarskiej.
4. Oczyszczenie poszczególnych elementów odwrocia obiektu na sucho za pomocą tamponów, szczotek ze wspomaganie odkurzacza.
5. Ostrożny demontaż ruchomych elementów dekoracji Snycersko rzeźbiarskich.
6. Ostrożna rozbiórka dobudowanych partii lewej szafy organowej.
7. Ostrożne usunięcie przerobionych paneli płytcinowych z partii cokołu szaf.
8. Wprowadzenie profilaktycznie środków grzybo, pleśniobójczych.rodki z rodziny lub wymienne o podobnych parametrach i skuteczności.

9. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu. Metody chemiczne preparaty aplikowane tamponami . / profesjonalne detergeny używane w konserwacji, alkohol terpentyna /
10. Wzmocnienie struktury drewna łącznie z preparatem zwalczającym drewnojady.
11. Usunięcie wtórnych warstw interwencji z powierzchni obiektu metodami chemicznymi i mechanicznymi. Należy stosować preparaty mało inwazyjne.
12. Uzupełnienia ubytków struktury, rekonstrukcja metodami rzeźbiarskimi w drewnie sosnowym i lipowym.
13. Rekonstrukcja paneli płycinowych w materiale i formie oryginału, na podstawie zachowanych oryginalnych paneli. Panele wykończone kratą mają nawiązywać do zachowanych detali prospektu i szafy.
14. Rekonstrukcja bocznej zachodniej ściany szafy stojącej przy północnej ścianie. Rekonstrukcję należy wykonać w oparciu o zachowaną ścianę szafy stojącej przy ścianie południowej
15. Opracowanie estetyczne i rekonstrukcja powierzchni obiektu. Pokrycie lica obiektu i wypolerowanie
16. Rekonstrukcja brakujących powierzchni malowanych. Rekonstrukcję w granicach ubytków należy wykonać w technice i technologii oryginału
17. Konserwacja i częściowa rekonstrukcja dekoracji pozłotniczej w technice oryginału.
18. Montaż ruchomych elementów dekoracji.
19. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.

Zaleca się stosować materiały konserwatorskie jako jednorodny system do ochrony i konserwacji drewna zabytkowego typu Remmers lub inny o analogicznych właściwościach i parametrach. Do ostatecznego zabezpieczenia powierzchni wskazane jest użycie preparatu typu wosku syntetycznego. Rekonstrukcje malarskie należy wykonać warstwowo farbami olejnymi. Do dekoracji pozłotniczej należy użyć past pozłotniczych na bazie mielonego złota przeznaczonych do polerowania.

Prace odtworzeniowe należy wykonać materiałami analogicznymi do użytych w trakcie powstania obiektu, stosując historyczne techniki i technologie.

Użyte materiały do prac konserwatorskich będą funkcją zaakceptowanej koncepcji prac konserwatorskich i stanu zachowania obiektu. Dobór materiałów zostanie dokonany po wykonaniu prób - z materiałów stosowanych i sprawdzonych-, według norm i zasad stosowanych w konserwacji. Wybrane materiały będą odporne na działanie czynników

zewnątrznych, trwałe , odwracalne i nie będą zmieniały optycznie dzieła sztuki. Wszystkie materiały konserwatorskie muszą posiadać odpowiednie atesty i dopuszczenia UA, PL, UE .

WYKAZ ELEMENTÓW SZAFY I PROSPEKTU PRZEZNACZONYCH DO REKONSTRUKCJI

Przedmiot rekonstrukcji	Wymiary
2. Płyciny drzwi szafy o wymiarach	150 x 46 cm.
2. Płyciny drzwi szafy o wymiarach	144 x 64 cm.
2. Kratownice drzwi szafy o wymiarach Kratownica prosta ukośna o wymiarze oczka 1,5 x1,5 cm. Listwy kratownicy frezowane analogicznie do profili na szafie i prospekcie.	144 x 64 cm.

Ściana boczna prawa/zachodnia szafy przy ścianie południowej z parą drzwi / analogicznie do zachowanej ściany zachodniej szafy stojącej przy ścianie północnej.	250 x 260 cm
Drobny detal architektoniczny 12 sztuk /żabki pilastrów/i .listwy	

Podłoga techniczna z nadbudowanymi podestami podłogi użytkowej. Podłogi wykonane w trakcie budowy szaf i prospektu instrumentu w 1899 roku.

Między schodkowym pomostem wykonanym z desek sosnowych a stropem istnieje podłoga techniczna na której stoją szafy obudowane pomostami. Najniższy stopień przy balustradzie balkonu jest częścią podłogi technicznej. Podłoga techniczna i podłoga użytkowa w formie podestów wykonana z drewna sosnowego o grubości 35 mm i 42 mm. Deski zbite gwoźdźmi, ułożone bardzo ściśle lokalnie rozeschnięte. Elementy konstrukcyjne wykonane z kantówek i belek o wymiarach 13 x 13 mm. i 14 x 13 mm., słupki z rozstawem poprzecznym ustawiono od 1 m. do 1,80 cm., oraz podłużnym od 1,04 m.

Stan zachowania podłogi technicznej i użytkowej- podesty stabilny. Obiekt zachowuje nadane funkcję. Natomiast dodatkowe obciążanie konstrukcji rodzi ryzyko odkształceń i przemieszczeń konstrukcji.

**Podłoga użytkowa.**

**76,5 m<sup>2</sup> łącznie z podstopnicami.**

**CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH**

Powstrzymanie procesu destrukcji zabytkowej materii dzieła .

Przywrócenie parametrów technicznych obiektu.

Przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektu.

Trwałe zabezpieczenie obiektu przed procesami destrukcji.

Należy przerobić pierwszy najwyższy podest w taki sposób aby uzyskać swobodny dostęp do obsługi urządzeń instrumentu muzycznego, które mają być zamontowane na podłodze konstrukcyjnej -technicznej. Wymagane jest wykonanie dwuskrzydłowych drzwi o wymiarach 120 x 150 cm. otwieranych na zewnątrz. Zamki i zawiasy mają być ukryte. Właz nie może utrudniać funkcji komunikacyjnej podłogi

#### WSTEPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Inwentaryzacja elementów podłogi.
2. Wstępne wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych .
3. Wstępne oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.
4. Wstępne wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych .
5. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu .
6. Demontaż podłogi.
7. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych .
8. Oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.
9. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych .
10. Wzmocnienie struktury drewna łącznie z preparatem zwalczającym drewnojady.
11. Wymiana desek podłogowych nie spełniających parametrów technicznych i estetycznych.
12. Montaż starych i wymienionych desek na zachowane konstrukcje nośne.
13. Wykonanie wejścia pod podest pierwszy. drzwi dwuskrzydłowe otwierane na zewnątrz.
14. Ustabilizowanie i unieruchomienie poszczególnych desek.
15. Opracowanie estetyczne i rekonstrukcja powierzchni posadzki.
16. Scalenie kolorystyczne powierzchni posadzki.
17. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.

Zaleca się stosować materiały konserwatorskie jako jednorodny system do ochrony i konserwacji drewna zabytkowego typu Remmers lub inny o analogicznych właściwościach i parametrach. Do ostatecznego zabezpieczenia powierzchni wskazane jest użycie preparatu typu wosku syntetycznego. Do mocowania desek należy stosować wkręty stalowe nierdzewne. Do scalenia zabezpieczenia powierzchni należy stosować preparaty typu



woskowego wtypie produktu firmy Snekkar lub inny o analogicznych właściwościach i parametrach.

Użyte materiały do prac konserwatorskich będą funkcją zaakceptowanej koncepcji prac konserwatorskich i stanu zachowania obiektu. Dobór materiałów zostanie dokonany po wykonaniu prób - z materiałów stosowanych i sprawdzonych-, według norm i zasad stosowanych w konserwacji. Wybrane materiały będą odporne na działanie czynników zewnętrznych, trwałe, odwracalne i nie będą zmieniały optycznie dzieła sztuki. Wszystkie materiały konserwatorskie muszą posiadać odpowiednie atesty i dopuszczenia UA, PL, UE.

### **Podłoga techniczna.**

**70 m<sup>2</sup>**

#### **CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH**

Powstrzymanie procesu destrukcji zabytkowej materii dzieła.

Przywrócenie parametrów technicznych obiektu.

Ocena stanu stropu chóru i konstrukcji nośnych na którym zamocowana jest podłoga techniczna

Przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektu.

Trwałe zabezpieczenie obiektu przed procesami destrukcji.

#### **WSTEPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH**

1. Inwentaryzacja elementów podłogi.
2. Wstępne wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych.
3. Wstępne oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.
4. Wstępne wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych.
5. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu.
6. Demontaż podłogi w zakresie niezbędnym dla oceny stanu technicznego stropu.
7. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych.
8. Oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.
9. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych.
10. Wzmocnienie struktury drewna łącznie z preparatem zwalczającym drewnojady.
11. Wymiana desek podłogowych nie spełniających parametrów technicznych i estetycznych.

13. Montaż starych i wymienionych desek na konstrukcje nośne.
14. Ustabilizowanie i unieruchomienie poszczególnych desek.
15. Opracowanie estetyczne i rekonstrukcja powierzchni posadzki.
16. Scalenie kolorystyczne powierzchni posadzki.
17. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.

Zaleca się stosować materiały konserwatorskie jako jednorodny system do ochrony i konserwacji drewna zabytkowego typu Remmers lub inny o analogicznych właściwościach i parametrach. Do ostatecznego zabezpieczenia powierzchni wskazane jest użycie preparatu typu wosku syntetycznego. Do mocowania desek należy stosować wkręty stalowe nierdzewne. Do scalenia zabezpieczenia powierzchni należy stosować preparaty typu woskowego w typie produktu firmy Snekkar lub inny o analogicznych właściwościach i parametrach.

Użyte materiały do prac konserwatorskich będą funkcją zaakceptowanej koncepcji prac konserwatorskich i stanu zachowania obiektu. Dobór materiałów zostanie dokonany po wykonaniu prób - z materiałów stosowanych i sprawdzonych-, według norm i zasad stosowanych w konserwacji. Wybrane materiały będą odporne na działanie czynników zewnętrznych, trwałe, odwracalne i nie będą zmieniały optycznie dzieła sztuki. Wszystkie materiały konserwatorskie muszą posiadać odpowiednie atesty i dopuszczenia UA, PL, UE.

Wewnętrzna część balustrady i pulpit chóru obłożona drewnem malowana wielokrotnie. Ostatnie przemalowania wykonane niestarannie z zaciekami. Widoczne drobne ubytki, pęknięcia warstw polichromii.

#### CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

Powstrzymanie procesu destrukcji zabytkowej materii dzieła.

Przywrócenie parametrów technicznych obiektu.

Kolor nowych rekonstruowanych warstw barwnych powinien nawiązywać do dekoracji malarskich empory i wyposażenia chóru muzycznego.

Przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektu.

Trwałe zabezpieczenie obiektu przed procesami destrukcji.

#### WSTEPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Inwentaryzacja obiektu. Wykonanie podkrywek.
2. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu .
3. Usunięcie warstw przemalowań metodami chemicznymi i mechanicznymi.
4. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych .
5. Wzmocnienie struktury drewna łącznie z preparatem zwalczającym drewnojady.
6. Opracowanie estetyczne i rekonstrukcja gruntów.
7. Rekonstrukcja i scalenia warstw barwnych w oparciu o interpretacje odkrywek w kontekście przestrzeni empory.
16. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.

Zaleca się stosować materiały konserwatorskie jako jednorodny system do ochrony i konserwacji drewna zabytkowego typu Remmers lub inny o analogicznych właściwościach i parametrach. Tynki należy pomalować farbami dedykowanymi konserwacji tynków i powłok malarskich w typie produktów firmy Keim lub innych o analogicznych właściwościach i parametrach.

Inne użyte materiały do prac konserwatorskich będą funkcją zaakceptowanej koncepcji prac konserwatorskich i stanu zachowania obiektu. Dobór materiałów zostanie dokonany po wykonaniu prób - z materiałów stosowanych i sprawdzonych-, według norm i zasad stosowanych w konserwacji. Wybrane materiały będą odporne na działanie czynników zewnętrznych, trwałe, odwracalne i nie będą zmieniały optycznie dzieła sztuki. Wszystkie materiały konserwatorskie muszą posiadać odpowiednie atesty i dopuszczenia UA, PL, UE .

*Paweł Sadlej*



Prospekt szfy organowej .



Prospekt szfy organowej .



Prospekt szfy organowej .



Prospekt szfy organowej dobudowna część szafy .





Wtórne płyciny drzwi szafy /przeznaczone do wymiany.



Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu.



Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu.





Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu.



Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu.



Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu.



Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu.



Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu.





Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu. Partie malowane.



Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu. Partie dekoracji pozłotniczej.



Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu. Partie dekoracji pozłotniczej.

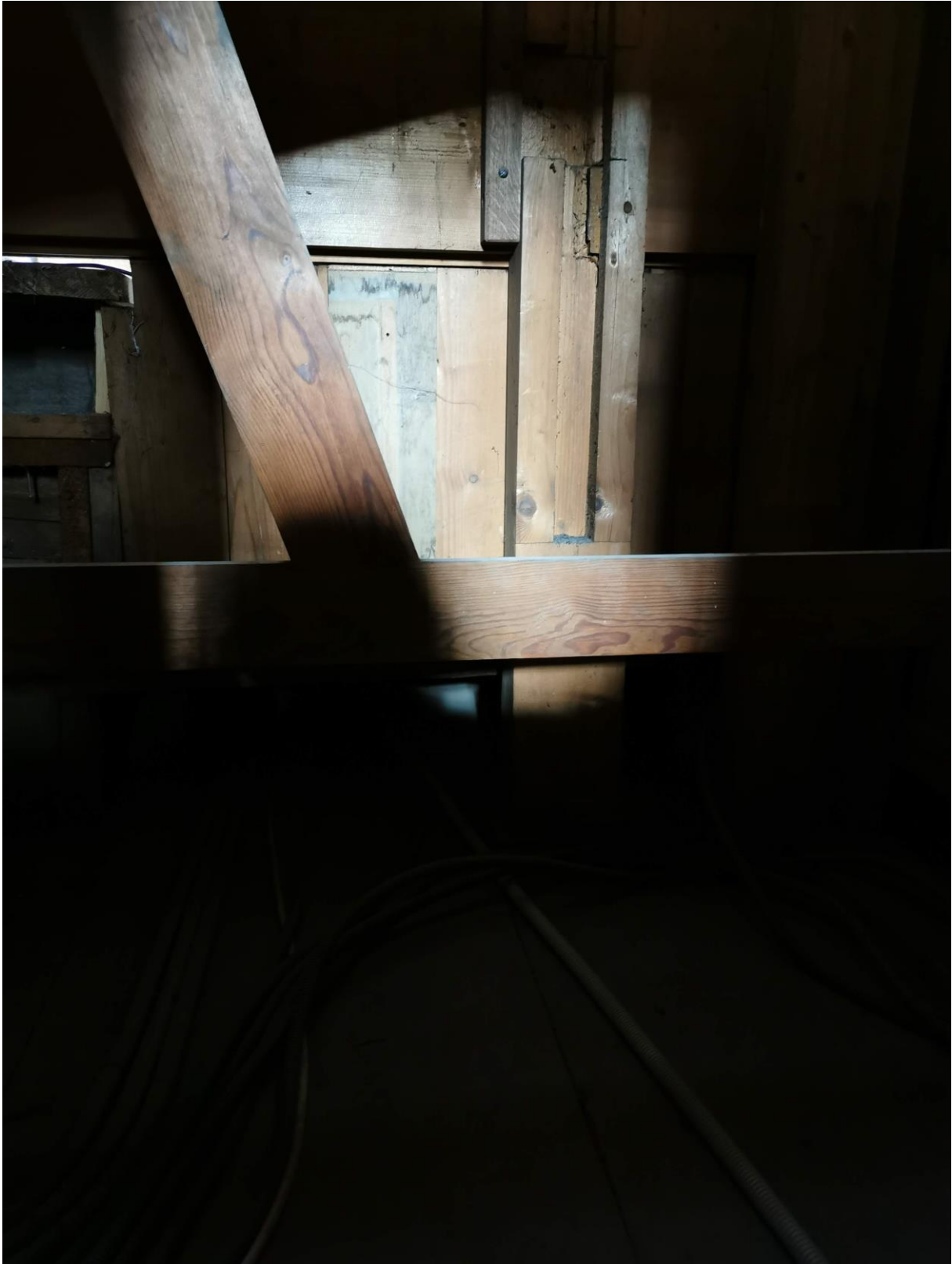




Zniszczenia powierzchni szafy i prospektu, zniszczone okucie.



Konstrukcja szafy ,widoczna wtórna płyцина.



Konstrukcja szafy .



Podłoga użytkowa, widoczne podesty.





Deski podłogi użytkowej.



Podłoga techniczna i konstrukcja instrumentu i szafy.